

кова едно нравствено разстление чудно ли е, че българинътъ достигна до такава апатия, щото съ равнодушие гледаше да ся тъпче всичко, щото е е народно; да ся гони матернийтъ языкъ изъ църквитѣ и училищата, а що е най-лошото, и самъ да спомага на своето нравствено убийство, явление, което рѣдко се е срѣщало и помежду най-отритнатитѣ и най-потѣпканитѣ народности. Но благодарение на небесното проведение, то не остави този народъ да загине до край. Отъ време на време ся появяваха помежду него мъже, които подобно на нѣкои въздушни феномени, ако и да гаснѣяха въ пространството на българскийтъ небосклонъ, но пакъ съсъ исчезването си оставяхъ нѣкои живителни лъчи на народното съзнание; тѣзи лъчи, като нѣкое плодотворно семе, хвърлено въвъ земята, дадохъ плодътъ на народното събуждание. Българинътъ дойде въвъ съзнание, захвана да учи матерното си наречие и да проумева онова, щото учи. Думитѣ на Божественный наставникъ: *любите другъ друга, идеже бо еста два или тріе собрані во име мое, ту есмь посрѣдъ ихъ*, екнаха въ ушитѣ му и всѣкий отъ насъ съ душевно наслаждение видѣ, че за малко време изъ отечеството ни захванаха да ся въздигатъ народни училища, незаконнийтъ гръцкий языкъ ся замѣсти съсъ матернийтъ; навсѣкаде изъ по-главнитѣ градове ся отвориха читалища, основаха ся женски дружества, отъ които всѣко едно споредъ силитѣ си и срѣдствата, съ които разполага, не малко спомагатъ за народното единство, за умственото му развитие и за неговиятъ нравственъ напредѣкъ. Но най-поразително доказателство за чудесното действие на любовта и съгласието служи църковний нашъ въпросъ. Ако простодушнийтъ народъ не бѣше въодушевенъ и не ся подѣржаше и подкрепяше